

יום רביעי ט' בטבת תשע"ה

שו"ת סיכום הדף היומי

מייל: n101@okmail.co.il פקס: 03-5709307 ניתן לקבל כל יום לתיבת מייל או לפקס.

נר שמואל

לע"נ ר' שמואל ב"ר יצחק זצ"ל

יבמות - פ"ח

1. מהו המקור להתייר אשת איש ע"פ עד אחד?
 - א. סברא - כשם שבחתיכה ספק חלב, ובא עד אחד ואמר ברי לי דשומן הוא, נאמן. ונדחה: 'באשת איש' איתחזק איסורא, ועוד שהרי אין דבר שבערוה פחות משנים. אמנם אין לומר שמשנתנו דומה לחתיכה ודאי חלב, ובא עד אחד ואמר ברי לי דשומן הוא, שאינו נאמן. כיון שבחלב וודאי אפי' יבואו מאה לא נאמנים, אבל באשה אם יבואו שנים, נאמנים.
 - ב. כשם שעד אחד נאמן להתייר - א. פירות שהיו בחזקת טבל. ב. חפץ המוחזק כהקדש. ג. חפץ המוחזק באיסור קונם. הגמרא דוחה ששלשתם אינם דומים לעניננו כדלהלן: טבל - בשלו נאמן משום שבידו לתקנו. ובשל אחר, למ"ד שיכול לתרום משלו על של חברו, משום שבידו לתקנו. ולמ"ד החולק, היא גופה מנלן.. הקדש - בקדושת דמים נאמן - כיון שבידו לפדותו, ובקדושת הגוף, כשהוא הקדישו נאמן כיון שבידו להישאל. ובשל אחר, היא גופא מנלן.. קונמות - למ"ד יש מעילה בקונמות וקדושת דמים יורדת עליהם, נאמן משום שבידו לפדותו. למ"ד אין מעילה ואיסור בעלמא מונח על החפץ בשלו נאמן משום שבידו להישאל, ובשל אחר היא גופא מנלן..
 - ג. למסקנא - משום עיגונא אקילו בה רבנן ומתוך שהחמירו עליה בסופה כל הדינים דלעיל, הקילו עליה מתחילתה.
2. רב: באופן שנישאת העגונה על פי שני עדים ובא בעלה הראשון - לא תצא מבעלה השני. כיצד יתכן הרי היא אשת איש? מדובר בשנים מעידים שאין זה הבעל, ושנים אחרים מעידים שהיו עמו מיציאתו ועד חזרתו - ומשום חתימת זקנו אינו מוכר, כמו אצל יוסף. ואע"פ שיש כאן 'תרי ותרי' - אינם חייבים אשם תלויו, כיון שמדובר: א. שנישאת לאחד מעדיה, ב. אף לה, ברי שהוא מת.
3. שנים אומרים מת [או נתגרשה] ושנים מכחישים ואומרים לא מת, מה דינה? רבנן - הרי זו לא תנשא מחמת הספק, ואם ניסת - לא תצא כיון שאומרת ברי לי שמת. ר' מנחם ברבי יוסי - בזמן שבאו עדים ואח"כ ניסת, תצא. אבל ניסת ואח"כ באו עדים - לא תצא. [ונחלקו לשונות הגמרא, האם כוונת רב לעיל לפסוק כר' מנחם בר' יוסי.]
4. רבא: כהן שלא רצה להבדל מאשה האסורה עליו 'דפנו' [הכהן] שנאמר 'וקדשתו' בעל כרחו. באיזה אופן מדובר?
 - א. שניסת לאחד מעדיה ואומרת ברי לי, ואע"פ שרב מתיר להשאר, באיסור כהונה החמירו.
 - ב. 'דפנו' הכוונה שב"ד טורחים למצוא עדים להכחיש את המתירים אותה קודם שתנשא, אכן אם נשאה לא תצא.
 - ג. מדובר שנשאה לאחר שבאו העדים המכחישים, וכדעת ר' מנחם בר' יוסי. עוד למדנו - רב אשי פירש את דברי רב - 'כשנישאת ע"פ שני עדים חוזרת לבעלה הראשון'.
5. שנינו: כשנישאת ע"פ אחד ובא הבעל תצא משניהם. ואמר שמואל דווקא כשאינה מכחישה את הבעל אבל אם מכחישה, לא תצא. באיזה אופן מדובר?
 - א. ששנים מעידים שהוא הבעל, והם פסולים, כגון נשים. וכר' נחמיה שבמקום שהאמינה התורה לאחד, אין זה דין עדות והולכים אחר רוב דעות. אמנם כשהיא מכחישה נאמנת כיון שיצאה מחזקת אשת איש ע"י העד הראשון, ואפילו אלף פסולים אין נאמנים על כשר, שנאמן אדם ע"ע באיסורים בדבר הברור לו.
 - ב. לשון ב' - כשבא העד אחד מתחילה ונישאה על פיו, אפילו יבואו מאה נשים הרי הם כעד אחד ולא תצא, וכוונת שמואל לאופן שנישאה ע"פ עד אחד פסול [אשה], לכן לר' נחמיה אם יבואו שתי נשים להכחישם תצא, אמנם האשה עצמה יכולה להכחישתם.
6. כשחזר בעלה מדוע צריכה גט אף מהבעל השני, הרי זה זנות בעלמא? שמה יחשבו שהראשון גרשה והשני נשאה, ונמצאת אשת איש יוצאה בלא גט. [ואפילו שרבים יחשבו לא כך, קנסוה.]
7. אמרו לה מת בעלך ונתקדשה, ואח"כ בא בעלה - מותרת לחזור לראשון, האם אף כאן צריכה גט מהשני? לה"א - צריכה גט מהשני ואין לחוש שיחשבו שעובר על מחזיר גרושתו, כיון שסוברים כר' יוסי בן כיפר שמחזיר גרושתו, מן האירוסין - מותרת. למסקנא - [בדף הבא] אינה צריכה, משום שיחשבו שהיו קידושיו בטעות, [ולא קנסוה כמו מי שנישאת, כיון שלא עברה על איסור.]